

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murški Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobota, 25. septembra 1938.

ŠTEV. 39.

Vihar nad Evropo

Tolike napetosti, tolikega razburjenja in bojazni v Evropi ni bilo še nikdar v vseh zadnjih dvajsetih letih. Z mrzlično naglico so sledili dogodki dogodkom in nenadoma smo se znašli pred usodnim vprašanjem: „Ali se bo zopet ponovila žaloigra med narodi, čigar rane še zdaj niso zacelile?“ Češkoslovaški spor s svojo nemško manjšino v Sudetih, se je pogljal do ostrine in vsak trenutek je bilo pričakovati, da se bodo vnele borbe med zaščitniki sudetskega gibanja in Češkoslovaško republiko. Vsi ostali dogodki, ki so v zadnjem času zaposlovali evropsko javnost, kakor dolgotrajno bojevanje v Španiji, vojni dogodki na Daljnem vzhodu, gibanje nezadovoljnih Arabcev v Palestini, so stopili daleč v ozadje, saj je pretila in še preti, neprimerno večja nevarnost za svetovni mir prav v osrčju Evrope. Vsi narodi se tega v polni meri zavedajo, zavarovali so svoje meje, in budno stoje na straži, da jih tako naglo se razvijajoči dogodki ne bi presenetili. In marsikatero cerkve so se te dni napolnile z verniki, da bi izprosili od Boga milosti, da bi jim očuval mir. Tako je bilo v Franciji, tako je bilo v Angliji, a tudi drugod. V vseh zadnjih dvajsetih letih tega nismo čitali, zato je pa tudi zavest neposredne nevarnosti za mir tem bolj grozna. Evropa se je znašla pred globokim prepodom. Ali se ga bo posrečilo premostiti, bodo pokazali bližnji dnevi, ker še vedno visi vprašanje: Mir ali vojna na silno tanki niti. Da nam bodo razumljivi dogodki, ki se odigravajo na našem severu in da zamoremo izmeriti vso globino ter posledice teh, moramo na kratko očrtati razvoj sudetsko-nemškega gibanja, ki je spravilo ves svet iz ravnotežja. Bilo je meseca februarja t. l. ko je pred zasedbo Avstrije izjavil Hitler, da mora, 10 milijonov Nemcev v vseh sosednjih državah priti do svojih narodnostnih pravic. S tem je mislil Nemce v Avstriji in v Češkoslovaški republici. To je bil začetek. Del teh napovedi so se uresničile, ko je bilo konec avstrijske samostojnosti. Takoj za tem se je opazilo,

da so se Sudetski Nemci vedno bolj oglaševali s svojimi zahtevami in že se je oglašila dalekovidna, ki je izjavila, da ne more ostati ob strani, pri nadaljnjem razvoju dogodkov v srednji Evropi. Do prvega očitnejšega spora med sudetskimi Nemci in češkoslovaško vlado je prišlo, ko so prvi zahtevali na kongresu v Karlovih Varih, avtonomijo a obenem priznali svoje narodno socialistično prepričanje. Besedo je zopet povzela Anglija tokrat skupno z Francijo, ki sta se zavzela za rešitev teh vprašanj in za zaščito češkoslovaške samostojnosti. Češkoslovaška je začela popuščati, pogajala se je z Nemci, ter jim predlagala načrt za načrtom, da bi jih zadovoljili, a vse zaman. Angleži so poslali v Prago svojega posredovalca z nalogo, da bi našel primerno rešitev, ki bi zadovoljila obe stranki. Čimbolj pa so se pogajanja vlekla, tembolj se je zapletal položaj in sudetska kriza je s tem prešla ozke meje države in postala mednarodno vprašanje prve vrste. Češkoslovaška je ponovno popustila. Vlada je bila pripravljena, da ugodi vsem nemškim zahtevam razen oni, ki zahteva zunanje politično povezanost z Nemčijo. Temu so sledili nemiri v sudetsko nemških krajih, ki so dali povod, da so se pogajanja prekinila. Miroljubnim besedam Beneša je sledila odločna izjava Hitlerja z

zahtevo po priznanju pravice sudetskih Nemcev do samoodločbe. Te besede so sprožile plaz: Sudetski Nemci so se uprli češkim oblastem. Praga je razglasila nad upornimi kraji preki sod. Zaregljale so strojnice, zapele so puške. Žrtve so padale na obeh straneh. Do sobote so našli že 30 mrtvih, 79 pa ranjenih. Sredi tega viharja je izdal vodja sudetskih Nemcev Henlein proglas na svoje pristaše, ki se končuje: Mi hočemo nazaj k Nemčiji. Napetost je dosegla vrhunec in vsi izgledi, da bi se na miren način rešil spor, so propadli. Ko so že vsi obupali, pa se je nenadoma po Evropi razširila vest, da je angleški ministrski predsednik odletel z eroplanom k Hitlerju na razgovor. Kaj sta se oba državnikarazgovarjala, še ni znano. Bodočnost bo to pokazala. Le eno je gotovo: s tem sestankom se je spor okoli Češkoslovaške prenesel na področje odnošajev med velesilami. Velesile bodo v bodoče odločale o usodi Češkoslovaške, ki jo je doletela usoda slabotnega v družbi velikanov. Javnost je uverjena, da se bo našla miroljubna rešitev in da se bo enkrat za vedno odstranil sod smodnika, ki že leta in leta straši v osrčju Evrope. Istega mnenja je tudi sam angleški ministrski predsednik, ki je po razgovoru s Hitlerjem rekel: „Zdi se mi, da se bo sonce zopet pokazalo“.

Teden dni dogodkov na Češkoslovaškem

Ponedeljek zvečer je imel Hitler svoj znameniti govor v Nürnbergu, kjer je v ostrih besedah zavrnil pomirjevalne predloge češkoslovaške vlade. Izjavil je, da bo Nemčija brez ozira na posledice z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, poskrbela za to, da bodo sudetski Nemci dobili vse, kar jim gre kot pripadnikom velikega nemškega naroda.

V torek in že v ponedeljek ponoči je prišlo v večjih krajih, kjer prebivajo sudetski Nemci, do velikih neredov. Češkoslovaška vlada je razglasila obsedno stanje in poslala v nemirne kraje vojaštvo in orožnike. Za vso republiko je prepovedala zborovanja. Pri Karlovih Varih so porušili Nemci telefonske naprave. V Pirštajnu so streljali iz cerkvenega stolpa in streh na češke vojake. V Wansdorfu so napadli carinarnico ter v sprevedu odkorakali na nemško ozemlje. V Achselbachu je prišlo do streljanja. Isto se je zgodilo tudi v drugih krajih. Uradno poročilo pravi, da so bili ubiti 4 Nemci in 7 Čehov. Vodstvo sudetskih Nemcev je zahtevalo od vlade, da v roku 6 ur prekliče izjemno stanje.

V sredo se še položaj ni razčistil. Do hudega incidenta je prišlo v obmejnem mestu Kraslice, kamor je vdrla tako zvana sudetsko-nemška legija. Polastili so se oblasti in proglašili spojitve tega kraja z Nemčijo. Češkoslovaška vojska je morala napraviti red. S strojnimi in ročnimi granatami so uporniki napadli orožniško postajo v bližini Falknova. Nastala je prava bitka, v kateri je padlo 14 orožnikov. Uradno poročilo izkazuje že 23 smrtnih žrtev. Angleški ministrski predsednik napoveduje obisk pri Hitlerju. Nemški časopisi pišejo: Dogodki zadnjih dni so dokazali, da oba naroda, češkoslovaški in nemški, ne moreta več živeti v isti državi. Iz njih pisanja je tudi razvidno, da je Nemčija pripravljena, da poseže v dogodke. V Franciji se pripravljajo na morebitno vojno.

Četrtek: Razgovor med angleškim ministrskim predsednikom in Hitlerjem. Razgovor je kratek, vsebina se ne izve. Mussolini se izreka proti Češkoslovaški in podpira nemške zahteve. Po njegovem mnenju bi bila rešitev v plebiscitu. V sudetsko nemških pokrajinah je proglašena splošna stavka. Do resnega spopada je prišlo v Chebu, kjer so se Henleinovci s silo

POLITIKA

Senator dr. Kulovec je rekel na taboru na Vinjem vrhu med drugimi tudi to: „Živimo v velikih časih. V državi stojimo pred volitvami, ki bodo brez dvoma velikega pomena za ves nadaljni razvoj države.“

Predsednik vlade dr. M. Stojadinovič je prejšnji teden zaključil svoje potovanje po Črni gori, kjer mu je ljudstvo prirejalo navdušene sprejeme. V zadnjih dneh je odpotoval na Bled.

Dr. Maček bo tudi letos prišel na tri tedensko zdravljenje v Rogaško Slatino. V zadnjem času je imel več važnih sestankov z vodilnimi člani svojega tabora.

„Vsa Evropa je v silni napetosti. Milijoni ljudi so pod orožjem. Milijoni družin ne vedo, ali bodo mogli drugi dan še mirno obdelovati svoja polja in opravljati svoje delo. Pri nas pa je vse mirno. Ni nobenega raz-

burjenja. Pri nas ni nobene negotovosti, ne tukaj v Sloveniji in ne po vsej državi.“ Iz govora senatorja dr. Kulovca na zadnjem taboru na Vinjem vrhu.

Na slovesni seji mestnega sveta mesta Kragujevca je bil izvoljen za častnega meščana predsednik vlade in zunanji minister dr. M. Stojadinovič.

Funkcionarji JRZ, in to delegati Jugorasa so obiskali Italijo, kjer so jih prisrčno sprejeli zastopniki italijanskega delavstva. V Italiji se je mudil tudi vodja omladine JRZ za savsko banovino, kjer je proučeval ustroj fašističnih omladinskih organizacij in tabore mladih fašistov. Z istim namenom bo v kratkem šel tudi na Češkoslovaško, da se seznanj tudi z ustrojem češkoslovaških omladinskih organizacij.

uprli policijski preiskavi v prostorih svoje centrale. Šest smrtnih žrtev. Do manjših izgredov je prišlo tudi drugod.

Petek: Angleški ministrski predsednik se je vrnil v London. Češko-slovaška vlada je razpustila sudetsko nemško stranko. Zoper voditelja Henleina in njegove sodelavce je bila vložena kazenska ovadba radi veleizdaje. Vlada je odredila razorožitev prebivalstva v mešanih pokrajinah. Število mrtvih, radi nemirov, se je dvignilo na 30, ranjenih pa 79. Vlada je postala gospodar položaja in vpostavilo povsod zopet red in mir.

Sobota: Nemci so angleškemu ministrskemu predsedniku baje predložili sledeče zahteve: 1.) V Češko-slovaško naj se takoj pošlje mednarodno komisijo. 2.) Policija in vojska se morata umakniti iz vseh nemških pokrajin. 3.) V najkasneje 6 mesecih naj se izvede plebiscit. 4.) Češko-slovaška se mora odpovedati vsem svojim zaveznikom. Češko-slovaška vlada odločno odklanja plebiscit in pravi, da je to nesmisel. V sudetskih krajih vlada mir. Spopadi se vrše samo še po radiu.

Nedelja: Mussolini je govoril v Trstu pred ogromno množico in je napovedal, da si je za primer nove svetovne vojne Italija že izbrala svoje mesto. Češko-slovaški ministrski predsednik Hodža je izdal proglas na vse prebivalstvo republike, v katerem zavrača plebiscit in povdarja, da se bo vlada sporazumela s sudetskimi Nemci tudi brez pobeglega Henleina. Češko-slovaška vlada je proglasila za vso republiko za dobo treh mesecev, izredno stanje. Ob češko-nemški meji so varnostni organi prijeli večje število tihotapcev, ki so hoteli spraviti na češko mejo velike množine orožja in razstreljiva. Francoski ministrski predsednik in zunanji minister sta prišla na važen političen razgovor v London. Napetost v Evropi je za spoznanje popustila.

Trošarine prosti sladkor za slajenje mošta

Ministrski svet je izdal uredbo o dajanju sladkorja brez plačila državne trošarine za slajenje vinskega mošta. Uredba je izšla kot lani, ravno tako tudi pogoji. Obenem je izdal tudi finančni minister odlok, s katerim se urejajo pogoji za izdajo dovoljenj in način kontrole nad sladkorjem, izdanim brez plačila trošarine za slajenje vinskega mošta.

Med Hrvati

Ko so bile 5. maja pred tremi leti razpisane volitve, so bile politične razmere na Hrvatskem še zelo neurejene. Kot Jevtičev protikandidat je nastopil dr. Vlatko Maček, kot predsednik bivše Hrvatske seljačke stranke in naslednik Stjepana Radića. Z njim so se v opoziciji proti Jevtičev zvezale tudi vse srbske predšestojanuarske stranke. Opozicija je pri volitvah dosegla ne toliko številčen, kot moralen uspeh, ki je v nemali meri pripomogel k padcu Jevtičeve vlade. Posebno velik uspeh je opozicija požela na Hrvatskem, kjer je pobrala večino poslanskih mandatov. Seveda še večja bi bila ta zmaga, če se volitve ne bi vršile pod silnim terorjem, ki smo ga imeli priliko čutiti tudi pri nas. Te volitve so zelo revolucionirale hrvatske narodne mase, ki so bile prisiljene do tedaj vdano molčati. Na volit-

Regulacija reke Mure

Radi temeljite regulacije Mure na obeh straneh v območju sreza Murska Sobota, Ljutomer in Lendava, je sklical župan občine Veržej g. Golunder vse župane občin ob Muri, zastopnike sreskih načelstev, sreskih kmetijskih odborov, banske svetnike in druge merodajne osebe za 25. september na konferenco v Veržej, ki se bo vršila ob 9. uri v gostilni Hedžet. Dnevni red je stvaren in bi bilo želeto, da bi se prepotrebnege sestanka udeležilo dosti povabljenecv in da bi bili sklepi z uspehom kronani. Samo oni, ki ima svoja zemljišča ob Muri ve in hudo občuti veliko škodo povzročeno od naraščajoče vode.

Naš vojni begunec — radgonski „Freiheitskämpfer“

V Gradcu — Ostmarki je bil te dni obsojen na 9 mesecev težke ječe in po prestani kazni na izgon naš državljani Aleksander Ficko, ki je v družbi dveh pajdašev, ki jih je našel v novi domovini, izvrševal večje in manjše tatvine ter vlome.

Sramotno pa je, da je za svoj zagovor, ko je stal pred sodiščem porabil vse mogoče doživljaje iz preteklosti, s katerimi je hotel imponirati sodečemu kazenskemu senatu, pred katerim je stal ves skesan. Sprva je dejal, da je izvrševal tatvine in vlome v sili, ker je bil brezposeln in brez sredstev, češ, da je bil tako izstradan, da si je komaj opomogel v preiskovalnem zaporu? Ko pa je opazil, ga muzagovor s siromaštvom ne more oprati grehov, je pričel z junaštvom. Priznal je, da je naš državljani s prošnjo, da se ga ne izžene v domovino, ker je vojni begunec in junak iz radgonskih bojev, v katerih je stal med dobro znanimi nam „Freiheitskämpferji“. Toda tudi ta junaški zagovor ni mogel omehčati srca kazenskega senata, kateri mu je odmeril zasluženo kazeno 9 mesecev in po prestani kazni na izgon.

Kako propagirajo štednjo poljske hranilnice?

V zadnjem času prirejajo poljske komunalne hranilnice natečaje s pomočjo katerih vzpodbujajo ljudstvo k čim življi štednji. Posebno hranilnica mesta Varšava se je v tem pogledu izkazala z razpisanjem nagrad za mladino, gospodinjice in druge meščanske sloje. Nekatere hranilnice delijo nagrade učencem na koncu šolskega leta za sistematsko, individualno in skupno štednjo, za najboljšo spisno

nih shodih so se že čule marsikatero radikalne zahteve, razširjati se je zopet začela fraza o svobodni hrvatski državi, ki je še posebno podžigala.

Volitve so bile uspešne, toda točnega programa opozicija ni imela. Po padcu vlade je bil poleg dr. Stojadinovića in drugih sprejet v audiencijo tudi dr. Maček, ki pa je nastopal zelo samozavestno. Vsi so pričakovali, da bo sestavil odnosno stopil v vlado, razpisal volitve v novo skupščino, ki bi tudi eventualno izglasovala novo ustavo. Toda dr. Maček tega ni storil, proglasil je abstinenco in se ni udeležil niti ene parlamentarne seje. Med tem je dal s pomočjo denarja, ki so mu ga pošiljali ameriški Hrvati, na novo organizirati vrste bivše HSS, sprejemal je deputacije, dajal novinarjem različne izjave. Ugled dr. Mačka je na Hrvatskem vedno bolj rasel in je nazadnje začel mejiti na oboževanje. Nekateri so sicer imeli proti tej Mač-

GOVORI DRŽAVNIKOV, OPERE, PREDAVANJA

V VAŠEM DOMU Z RAIOPARATI NORA

OD DIN 2.750'—

NA MALE MESEČNE OBROKE

Z DVOLETNIM JAMSTVOM

PRVE PREMURSKE STROKOVNE RADIODELAVNICE

NEMEC JANEZ MURSKA SOBOTA.

ORION

MINERVA

SACHSENWERK

STANDARD

T E F A G

SIERA

Brezobvezno predvajanje — zamenjava in prodaja rabljenih aparatov po ZELO UGODNIH CENAH IN POGOJIH Z DVOLETNIM JAMSTVOM. — NEMEC J. M. SOBOTA.

Spomini na dobo ponižanja

Bilo je v letu 1917., ko je občutila Srbija tuje gospodarstvo in strahovlado nad seboj. Razen bitoljske okolice in samega Bitolja, so upravljali Srbijo Madjari, ali pravzaprav „feldvebli“, ki so ustvarjali zakone, kakor se jim je zahotelo. Vojaški stotniki, ki so bili obenem sreski načelniki, so bili nezmožni in popolnoma izsesani. Njih glavna skrb je bil živež. Tega so rekvirirali čimveč in ga pošiljali na Madjarsko svojcem. Tako je ostala vlada v rokah „feldveblov“, po rodu večinoma sudetski Nemci. Tu so lahko pokazali vse sovraštvo, mržnjo in podivjanost, saj vzgojo so imeli jako dobro že od doma. Strašno je bilo sovraštvo do Srbov, odnosno do starčkov, žen, otrok in deklet, zakaj ostali moški so odšli večinoma z vojsko. Iz te dobe je ostala skozi dolgo let tista infamna kleveta: evo ti podpis, ktere so se posluževali Nemci kot kulturnega merila naših bratov. Ljudje, pozvani na vojaško komando (sresko načelstvo), bi se morali podpisati; s cirilico niso smeli, latinice pa niso znali. Tako so bili prisiljeni pritisniti palec na akt.

Čeprav se je šolstvo pod Ustanoviteljem kraljem Petrom čudovito

dvignilo v didaktičnem in vzgojnem smislu (o gmotnem stanju učiteljstva ne govorim, saj je bilo boljše plačano kakor v Avstriji), vendar so modri „feldvebli“ dokazali svetu, da so v Srbiji sami analfabeti.

Tudi sodstvo so ti „umneži“ napravili sami. Slišali so, da je Dušan Silni odmerjal kazni z batinami. Teh so se začeli posluževati, češ, da je to najnovejše srbsko sodstvo. Zato je bila na dvorišču sreskega načelstva dolga klop „ploh“, na srezu pa bikovka. Na ta ploh se je vlegel siromak in čakal, da je padel zadnji udarec od najnižje odmerjene kazni: 25. „Müller ali Meijer“ je obsodil, vojak pa je udrihal. Srb, četudi krvav, je odhajal ponosen in z največjo ironijo in prezirano: hvala lepo! Dekleta so prišla na vrsto le v primerih, če se prej niso vdala pohotnežem, tako tudi žene. Bikovka je pela ob vsaki priliki. Če pa niti pohotnost, niti bikovka nista zadostno ustregli, potem so bili siromaki odpisani na Ogrsko v internacijo.

Rekviriranje je bilo vsakih 14 dni. Rekvirirali pa so zrnje, mast, živino in svinje. Stanovanja pa so kar zasekli, ne da bi koga vprašali. Prebrisani Srbi pa so si znali pomagati tudi v teh strašnih časih. Nagnali so svinje v šume, kjer je bilo zadosti živa in želoda. Ko so rabili mast ali pečenje, so klali kakor v mirnem času.

Napisal sem te vrstice v spomin na tiste žalostne čase, ko je bil ponižan srbski narod z željo, da bi tistim, ki simpatizirajo s sovražniki domovine, pokazal kaj je svoboda in zakaj jo morame čuvati. Ob 20 letnici naše svobode naj bi vsak premišljal tudi našo preteklost, saj o njej govorijo ječe, vislice in streli v „hrbet“.

kovi gesti, da ni stopil v vlado, pomisleke, vendar pa v takšnih prilikah niso mogli priti do besede. Zveza s srbskimi opozicionalnimi strankami se je že kmalu po volitvah razbila, kajti pravzaprav jih ni vezalo nič drugega, kot da zrušijo Jevtičevu vlado.

Tako sta potekli dve leti. Navdušenje je še nekaj časa raslo, potem pa se je začelo polagoma ohlajevati. Vstajati so začeli prvi nezadovoljneži, ki jim nikakor ni prijala neaktivna hrvatska politika. V tem času je prišlo do nenadnih razgovorov in sestankov med dr. Mačkom in dr. Stojadinovičem, ki pa so ostali brezuspešni. Tudi tokrat so mnogi pričakovali, da bo prišlo med njima do sporazuma, pa so se zopet varali. Nezadovoljneži so se začeli vedno bolj oglašati, spočetka skrivaj, potem pa tudi javno. Prvi je napadel dr. Mačka v svoji „Hrvatski Danici“ Joe Matošić, ameriški Hrvat, kar je povzročilo osuplost pri

nepoznavalcih razmer, kako si kdo samo upa drzniti blatiti posvečeno Mačkovo osebo. Začela so se obratovanja med „Hrvatskim dnevnikom“, organom HSS in pa Matošičevo „Danico“, okoli katere so se že začeli zbirati prvi frankovci. Prišlo je celo do spopadov, do javnih sežigov svetoskrunske „Danice“ in končno so Matošiču zažgali tiskarno, kjer se je „Danica“ tiskala. Tako je prvi poskus, postaviti se dr. Mačku po robu propadel, nasprotnikov je bilo še vedno preveč. Da bi pomiril nezadovoljneže, je dr. Maček začel prirejati politične shode in parade, od katerih je posebno v spominu ona, ki je bila prirejena njemu na čast za njegov rojstni dan, pri kateri je nastopil na belem konju kot kakšen monarh, kar ga je postavilo v zelo smešno luč.

(Dalje sledi.)

Radi razpečavanja ponorejenih kovancev

so bili dne 14. t. m. pred kazenskim senatom okrožnega sodišča v Murski Soboti obsojeni:

Golob Franc roj. 1900. viničar iz Rinčetove grabe na 4. mes. strogega zapora in 180 Din denarne kazni;

Baladžič Ivan roj. 1909 iz Stročje vasi na 6 mes. strogega zapora in 180 Din denarne kazni;

Hozjan Anton roj. 1919. delavec iz Stročjevasi na 3 mes. strogega zapora in 180 Din denarne kazni;

Peserl Anton pos. sin iz Dobrovnika na 5 mes. strogega zapora in 180 Din denarne kazni;

Gerger Jože delavec iz Vinskega vrha na 1 mes. zapora in 120 Din denarne kazni.

Poleg tega so bili Golob, Baladžič in Peserl obsojeni na izgubo častnih drž. pravic za dobo enega leta.

Podpora gasilski četi v Tropovcih

Naslednji naši delavci v Nemčiji so darovali gasilski četi Tropovci radi nabave motorke in zidave gasilskega doma v nemških markah sledeče vsote: Kerčmar Franc 15, Gider Franc 6, Farič Franc 2, Bagoros Alojz 2, Vogrinčič Franc 2, Botjan Štefan 2, Farič Marija 1, Pertoci Vera 1. Osojnik Treza 1, Kolmanko Marija 2, Zelko Marija 2 vsi iz Tropovci; Kuhar Janez 3 in Kolmanič Marija 1 iz Tišine; Ratnik Treza 1, Gobar Marija 1 in Kumin Ivan 4 iz Gradišča; Gider Franciška Tišina 1, Vogrinčič Cecilija 0.50 in Uten Marija 1 iz Vančavasi; Kovač Treza 1 in Gerenčer Ana 1 iz Strehovci; Zrim Ana in Zeloder Ana 1 iz Trdkove; Segeri Mici 1 in Pavlinjek Marija 1 iz Gor. Črnci; Šebjanič Helena 1, Šebjanič Marija 1 in Kuzma Gizela 1 iz Krajne; Sukič Ana 1, Sukič Marija 1, Bedek Treza 1 in Sukič Karol 0.50 iz Martinje; Kuhar Jožef 2 in Ficko Marija 1 iz Rankovci; Polanec Paula Vučja gomila 1, Kerčmar Janez Salamenci 1. Vsem darovalcem se uprava čete iskreno zahvaljuje.

Na Murščaku je gorelo

V sredo 12. t. m. po noči okrog 22. ure je iz doslej neznanih vzrokov izbruhnil požar na viničariji št. 45, ki je last učiteljic gđc. Terezije in Filomene Aleksič iz Maribora. Požar je opazila prvo sosedka Lukman Franciška, ki je alarmirala vse ostale sosede, da so prihiteli na pomoč. Ker je del poslopja lesena stavba s slamo krita, je ogenj kaj hitro zajel ves objekt, ki je pogorelo do tal. Viničar, ki je bil v trdem nočnem spanju, se je jedva rešil iz plamenov, med tem ko so na kraj nesreče prihiteli sosedje rešili živino. Zgorel je ves letošnji pridelek krme in tudi nekaj žita ter je zlasti viničar utrpel občutno škodo. O izbruhu požara domnevajo, da je nastal vsled nekih plinov firneža, ki se je nahajal pod slamnato streho. Škoda, ki znaša okrog 8000 Din je krita z zavarovalnino.

Jugoslovanska delegacija

za sedanje zasedanje skupščine zveze narodov je sestavljena takole: predsednik Dr. Andrej Gosar iz Ljubljane, delegata Dr. Ivo Andrič in Dr. Subotič. Jugoslovanski delegati so takoj po svojem prihodu v Ženevo stopili v stik s češkoslovaško, romunko in turško delegacijo.

Spor z Nemci in Čehoslovaki

Anglija, Francija in baje tudi Rusija, priporočajo Čekoslovaški naj mirnim potom prepusti Nemčiji vse one pokrajine, kjer so Nemci v večini, kar je povzročilo na Češkem veliko razburjenje. Do srede 22. t. m. se češka vlada v tem še ni odločila, izgleda pa, da bo morala predlogom velesil ugoditi. Na ta način se bo spor v škodo Čehoslovaške mirno rešil sicer bi gotovo izbruhnila vojna.

Dne 26. septembra v pondeljek zvečer KONCERT

v HOTEL KRONI (Dobrai).
Igra JAZZ BARANYA.
Cenj. občinstvo vljudno vabi
VUČAK LUDVIK
gostilničar.

DOMAČE VESTI

Murska Sobotica:

— **Osebna vest.** Predsednik okrožnega sodišča g. Dr. Žihar je prejšnji teden nastopil en mesečni bolezenski dopust, nadomestuje ga sodnik g. Komotar Metod.

— **Šumenjak Alojzij je umrl.** Dne 20. t. m. so pokopali na soboškem pokopališču pokojnega Šumenjak Alojzija, očeta predstojnika sreskega sodišča v M. Soboti g. Dr. Šumenjak Slavka. Pogreba se je udeležilo veliko število naroda, kar dokazuje, da je bil pokojni splošno spoštovan in da je rodbina našega predstojnika sres. sodišča mnogo čislana. Naj počiva v miru, preostalim naše sožalje.

— **Evangelizansko žensko društvo v M. Soboti** priredi v soboto, dne 24. t. m. v Sokolskem domu z začetkom ob 8 uri zvečer družabni večer z nastopom baletne plesalke Lily Legenstein. Mlada umetnica je dosegla v različnih večjih krajih naše države, pa tudi v inozemstvu lepe uspehe. V Soboti bo nastopila z zelo pestrim sporedom. Med sporedom bo ples. Igral bo kapelnik Kuno Evgen iz Osljeka s s svojim orkestrom. Obiščite to prireditev, ker se boste prav gotovo dobro zabavali!

— **Radi židovskega praznika „Novo leto“** bodo trgovine trgovcev židovske vere zaprte ves dan in to 26. in 27. septembra, takisto tudi na dan Velikega posta to je dne 5. oktobra.

— **Premestitev.** Iz Murske Sobote v Maribor je premeščen poverjenik finančne kontrole g. Paternu Karel. Lansko leto je prišel k nam in si je radi svojega korektnega in vljudnega postopanja pridobil simpatije vsega prebivalstva. Na novem službenem mestu mu želimo mnogo zadovoljstva.

— **Naš g. Miha 50 letnik.** V krogu svoje družine je dne 15. t. m. obhajal g. Čeh Miha, finančni nadpreglednik svoj 50 letni rojstni dan. G. Čeh je v našem srezu prav dobro po-

ZAHVALA.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočustvovanja ob bridki izgubi našega ljubega očeta, tasta, brata, strica, dedeka in pradedeka

ŠUMENJAKA ALOJZA

se najpristrčneje zahvalujemo vsem za izraze sožalja in sočutja, darovalcem cvetja ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so spremili dragega pokojnika na zadnji poti, zlasti č. duhovščini in pevcem za v srce segajoče žalostinke.

Prav posebno se še zahvalujemo g. primariju v p. Dr. Brandieju Silviyu za njegovo požrtvovalno zdravniško pomoč v dolgoletni pokojnikovi bolezni.

ŽALUJOČE RODBINE
ŠUMENJAK — POTRČ.

znan kot mož vesele narave, dobrodušen, v službi strogopravičen, s stranikami pa postopa zelo vljudno in postrežljivo s čemer si je pridobil splošnih simpatij. Ko mu čestitamo k 50 letnici, mu želimo, da bi v tem svojstvu obhajal tudi nadalnje svoje jubileje.

— **Oproščena.** Pred okrožnim sodiščem v M. Soboti se je 17. t. m. zagovarjala Fujs Franciška iz Kuštanovec. Obdolžena je bila, da je v vodnjak sosedja Zavec vrgla zastrupljeno lajce. Bila je oproščena. Zagovarjal jo je advokat g. Dr. Tone Brumen.

— **Tombola v Murski Soboti 9. oktobra** ob 2. uri na Glavnem trgu. Prosvetno društvo v. Soboti priredi v nedeljo 9. oktobra veliko tombolo. Tombola se vrši na Glavnem trgu ob 2. uri popoldan. Ne pozabite priti ta dan v Soboto. Sreča vas čaka. Na eni karti, ki stane samo 3 dinarje, lahko dobite eno izmed 20 tombol ali kateri drugi dobiček med mnogimi. Prva tombola je motorno kolo znamke „Zündapp“ 200 cm. Oglejte si ga v izložbi v Soboti. Stane 9500 Din. Popelje vas na vsak breg in kakorkoli daleč v kratkem času. Drugi dobiček je šivalni stroj, brez katerega ne more biti nobena družina. Potem je po vrsti 10 koles. Pocen dobiš enega ali več na naši tomboli. Karta 3 dinarje. Deset se jih bo peljalo domov z novimi kolesi. Potem so še: klafter drv, vreča moke, možka in ženska obleka, hubertus plašč po meri kakor tudi možki in ženski čevlji po meri. To so naše tombole. Poleg tega še stotine drugih dobitkov. Ne pozabi! V nedeljo 9. oktobra v Soboto na tombolo. Povej še drugim. Na svidenje! Odbor.

Gornja Radgona:

— **Alarmantne vesti v zvezi z začasno ustavljenim izvozom sadja.** V tukajšnjih obmejnih krajih je letos po daljšem razdobju sadna letina izredno lepa ter obeta marsikateremu kmetu lep vir dohodkov. Do sedaj je bilo preko tukajšnje obmeje postaje izvoženo dokaj lepo število preko 120 vagonov ranih jabolč v sosednjo Nemčijo. Radi zadnjega napetega razmerja med Nemčijo in ČSR pa so izvozniki dne 13. septembra t. l. začasno ustavili nadaljni nakup in izvoz sadja, dokler se napetosti v Nemčiji ne poležejo. Radi te začasne

ustavitve izvoza so se v tukajšnjem obmejnem trgu v četrtek dne 15. t. m. raznesle alarmantne vesti, da je izbruhnila vojna.

— **Sokolsko društvo** izreka vsem, ki so sodelovali pri izredno lepem sokolskem slavju v obmejni Gornji Radgoni, bratsko zahvalo.

DOPISI:

— **Rakičan.** V zadnji številki M. K. je bilo objavljeno, da si je cigan Bogdan Ivan od posestnika g. Horvat Ivana v Rakičanu prisvojil denar z cupernijo, kar ne odgovarja resnici. Prosim popravite v toliko, da je cigan denar pri Horvatovih vkradel. Prišel je v sobo in prosil za nekaj kg pšenice. Horvatovi niso hoteli dati ciganu pšenice, cigan pa se ni takoj iz sobe odstranil. Horvat je imel denar položen na postelji, ki je bil pokrit z lopičem in ko je iskal v omari obleko, je gibčni cigan neopaženo izpod jopiča ukradel denar in hitro odšel iz sobe. Pet minut po odhodu cigana, je Horvat opazil tatvino denarja in zbežal za ciganom, vendar ga ni mogel dohiteti, ker je cigan mahnil proti Dokležovju, Horvat pa v napačno smer.

— **Griža.** V nekaterih vaseh dolnjelendavskega sreza še vedno traja griža. Zdravniki se trudijo, da bi to nevarno bolezen odpravili. V veliki meri je pa ljudstvo samo krivo, da se ta bolezen ponavlja, ker premalo uvažuje zdravstvene predpise.

— **Budinci.** Na lastno prošnjo je bil pred kratkim premeščen naš šolski upravitelj g. Lapajne Janko v Zamostje pri Dol. Lendavi. Služboval je pri nas 15 let in si je radi korektnega postopanja osvojil simpatijo vseh vaščanov, ki ga bodo gotovo obdržali dolgo let v najboljšem spominu. Saj nam je vedno bil v vseh zadevah prav dober svetovalec in pomočnik. Poleg udeleževanja v šoli je skrbel tudi mnogo za procvit našega gospodarstva in društvenega življenja. Mnogo časa je posvetil delovanju gasilske čete in kot tajnik čete deloval toliko časa, dokler si ni nabavila motorke, ki je danes nam v ponos. Kakor je on želel ob svojem odhodu nam vsem najboljši napredek in zagotovil, da mu bo ostalo dolgoletno službovanje pri nas v prav dobrem spominu, tako želimo tudi mi, da bi se počutil na novem mestu srečnega i se s svojo gospo, ki je naša vaščanka, pogostoma vračal k nam.

Ali si morete misliti kaj bolj ugodnega? . . .

Okrog 20. avgusta so časopisi prinesli poročilo o posmrtnini, ki jo je „Karitas“ izplačala po smrti svojih zavarovancev. V poročilu so najbolj pomembni sledeči odstavki: „Dvojno zavarovalno vsoto je izplačala „Karitas“ ob smrti sledečih zavarovancev: Remec Peter . . . Šinkovec Ivan . . . **Brezplačno sozavarovalno vsoto** je „Karitas“ izplačala po smrti 12 letne Trezlike Lorberk . . . Ker so starši zavarovani pri „Karitas“, smo izplačali zaradi smrtne nezgode otrok **dvojno brezplačno** sozavarovalno vsoto sledečim staršem: Kajzer Matvežu . . . Čelinšek Juriju . . . Brezovar Ivanu . . . Štefe Francu . . .“

Kaj pomenijo ti podatki? — V prvem slučaju je bila izplačana dvojna zavarovalna vsota, ker sta se navedena smrtno ponesrečila. Tako plačuje Karitas v vseh smrtnih slučajih vsled nezgode . . . V drugem slučaju je izplačala zavarovalnino za otrokom, ki je bil brezplačno zavarovan, ker sta oče in mati zavarovana. Za otrokom torej niso plačevali starši nič, zavarovalnino so pa vključili temu dobili . . . Najbolj zanimiv je pa tretji slučaj. Starši so dobili **dvojno** zavarovalnino za otroke, za katere niso plačali niti pare zavarovalnine.

Ali si morete misliti večje ugodnosti? In pri drugih zavarovanjih jih tudi najti ne morete. Iz tega, da „Karitas“ v smrtnih slučajih, ki nastopijo vsled nezgode, plača dvojno zavarovalnino, nadalje iz tega, da brezplačno sozavaruje otroke, če sta zavarovana starša ter po njihovi smrti, če se ponesrečijo, izplača celo dvojno brezplačno zavarovalno vsoto, se jasno vidi, da je „Karitas“ res ljudsko zavarovanje, ki hoče ljudem čim bolj pomagati.

Zavarujte se pri „Karitas“! Obrnite se na zastopnika, ali na vodstvo „Karitas“ v Mariboru (Orožnova u. 8)

SOKOL

Krasne proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II.

Vse sokolske edinice Murskega sokolskega okrožja so dne 6. sept. na svečan način proslavile rojstni dan svojega prvega starešine brata kralja Petra II. Vse edinice so se ravnale po savezni okrožnici ter izvršile proslavo točno po navodilih. Podrobneje poročamo o proslavi, ki jo je imelo ljutomersko sokolsko društvo in sokolsko društvo na vasi v Štrigovi.

Sokolsko društvo v ŠTRIGOVI se je zbralo pred svojim domom ter je s svojim praporom na čelu odkorakalo k službi božji. Po svečani službi božji se je vršila proslava v sokolskem domu v lepo okrašenih dvorani. Dvorano je napolnilo sokolstvo, sokolstvu naklonjeno narodno občinstvo, občinski odbor, gasilci, predstavniki državnih uradov in deca. Ob otvoritvi proslave je nabito polna dvorana zapela državno himno, na kar je sledil nagovor staroste predsednika občine br. Kovač Tomislava, ki je v zanosnem govoru povdarjal pomen te proslave. Nato je načelnik br. Žitnik prečital savezno poslanico. Proslavo je zaključila pesem Hej Slovani. Vsa mlada sokolska družina Štrigove se je nato fotografirala, da bo to proslavo imela tudi na sliki.

Sokolsko društvo v LJUTOMERU je tudi tokrat izvršilo zelo lepo proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Po svečani službi božji, ki so ji prisostvovali zastopniki oblasti, šole, Sokoli in zastopniki drugih društev, so vsi šli v sokolski dom. Proslavo je otvoril sokolski orkester s sokolsko koračnico, nakar je dr. Marko Stajnik, prečital sokolsko savezno poslanico. Orkester je intoniral držav-

no himno, ki jo je pela vsa dvorana. O pomenu rojstnega dne je govoril prosvetar br. Karbaš. Orkester je nato zaigral „U boj“, nakar je članstvo in deca poklonila kralju rož ob nagovoru okrožnega načelnika br. Stoparja. Recitacijam je sledila Hej Slovani, ki je zadonela po vsej dvorani, s katero je bila lepa proslava zaključena, ki je napravila na vse mogočen vtis.

Nogomet.

MURA — RAPID 3:2 (2:1).

V zanimivi in fair borbi so Muraši nadvladali prav dobro enajstorico mariborskega Rapida ter so si zaslužen priborili obe točki. Mariborčani so bili ves čas enakovredni domačinom, bili so pa pred golom premalo odločni. Mura je morala nastopiti z rezervami, vendar pa je poslala v borbo izenačeno enajstorico, ki je tehnično prekašala svoje renomirane nasprotnike. Domača obramba je solidno opravila svoj posel, pri tem se je ponovno izkazal Jandl, ki je z uspešno intervencijo rešil tudi najnevarnejše situacije. Krilska vrsta je igrala dobro, toda preveč defenzivno. Napad je imel najboljše moči v notranjem triu.

Gostje so se borili zelo požrtvovalno, imeli so najboljše moči v ožji obrambi in v obeh krilih.

Sodil je objektivno g. Veble iz Celja, ki vsled obojestransko fair igre ni imel težke naloge.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Pravilnik o izvrševanju rokodelstva brez stalnega poslovališča, objavljen v Sl. l. z dne 10. septembra t. l. kos 73, določa za 1. stekloreško, včevši tudi oknarsko delo; 2. brusaško; 3. kositarsko; 4. dežnikarsko in sončnikarsko; 5. lončevsko; 6. fotografsko (brzofotografsko); 7. delo popraviljanja predmetov hišne delavnosti pogoje pod katerimi smejo prizadeti interesenti vsa ta dela opravljati na način, da ga smejo izvrševati po ulicah in od hiše do hiše in hojo iz kraja v kraj, za ta dela se ne zahteva izobrazba po § 24. zakona o obratih, pač pa mora oseba dokazati spretnost za opravljanje dela v gornjih strokah, kar oceni pristojno oblastvo takrat, ko izdaja dovolitev.

Osebe, ki se bavijo oziroma menijo se baviti s posli za tehtanje blaga na javnih tehtnicah, morajo položiti tozadavne izpite po pravilniku, ki je objavljen v Sl. l. z dne 10. sept. 1938 kos 73.

Po zakonu o zdravstvenih občinah z dne 27. februarja 1930 je kr. banska uprava v Ljubljani izdala uredbo gl. Sl. l. z dne 7. septembra kos 72. s katero so v srezu Murška Sobotla postavljene sledeče zdravstvene občine z občinami: *Cankova* s

NOVOST

Dospeli so najnovejši in najmodernejši radio aparati:

RADIONE HORNYPHON MEDIATOR

Aparate Vam prevajam na domu, brez vsake obveze za nakup.

Zastarele aparate ugodno zamenjam. Aparate dobite na 18. mes. obrokov.

CENE NISKE!

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Velika izbira živalnih strojev od 1525 Din naprej. Pisalni stroji od 1750 Din.

ŠTIVAN ERNEST, kolesa, živalni in pisalni stroji, radio aparati motorna vozila itd. **Murska Sobotla**

Sedaj: ZVEZNA ULICA 2., od 1. oktobra naprej v novi hiši na GLAVNEM TRGU.

sedežem v Cankovi z občinami: Bodonci, Cankova in Pertoča; *Grad* s sedežem pri Gradu z občinami: Grad, Kuzma in Rogatevci; *Križevci* s sedežem v Križevcih z občinami: Gornji Petrovci, Križevci, Mačkovci, Selo v Prekmurju in Šalovci; *Murska Sobotla* s sedežem v Murški Soboti z občinami: Kupšinci, Martjanci, Murska Sobotla mesto, Murska Sobotla okolica, Puconci in Tišina.

ZAPISNIK

XVII. redne glavne skupščine Združena trgovcev za srez Murska Sobotla v Murški Soboti z dne 30. aprila 1938.

Kot poseben elaborat je g. Čebin poročal o pripravah za organizacijo vseltrgovskega kongresa, ki se bo vršil za časa ljubljanskega velesajma v Ljubljani. Iznesel je razne informacije o podrobnosti organizacijskega dela, ki zahteva veliko truda skrbi predno se tak ogromen aparat spravi v pravo funkcioniranje. Po došlih poročilih bo na tem kongresu zastopano celokupno trgovstvo v naši državi s preko 5000 delegatov. Najavljeni so tudi delegati iz Bolgarije, katerih bo ca 150, tako, da bo ta kongres v resnici velika manifestacija celokupnega trgovstva naše države in sosedne Bolgarske. Nato je obrazložil tudi detajle programa kongresa, ki vsebuje poleg razvrstitev raznih zasedanj, tudi zabavni, prosvetni in tujskoprometni del, tako, da je za goste, ki bodo prihiteli v Ljubljano preskrbljeno z vsem kar lahko nudimo in postrežemo. Na koncu poročila je gospod Čebin izrekel zahvalo in čestitke skupščini, ki se je razvila v tako lepi slogi in disciplini, ter apeliral na navzoče, da se naj udeležijo kongresa v čimvečjem številu. (Viharno odobravanje).

K besedi se je oglasil župan Velike občine g. Hartner, ki se je v izbranih besedah zahvalil za prisrčen sprejem na tej skupščini in je nato v kratkih potezah orisal zasluge našega trgovstva, ki je izdatno prispevalo k razmahu občine, ki obeta postati v najkrajšem času zelo važen center gospodarskega, kulturnega in prosvetnega dela v Prekmurju. Izreka skupščini iskrene čestitke k lepemu uspehu. (Viharno odobravanje).

Burno pozdravljen se je oglasil k besedi narodni poslanec g. Benko Josip. V svojem govoru je povdaril, da hodi že več let na zborovanje našega združenja, ali o današnji udeležbi je iznenaden. Čestita članom, da so pokazali tako veliko razumevanje za delo uprave našega združenja in da se niso ustrašili stroškov ne truda, ko so prihiteli semkaj, da čujejo obračun naše organizacije. Nadalje je konstatiral, da so se razmere na današnjem gospodarskem polju nekoliko boljše in da smemo pogledati v našo bodočnost z malo večjim optimizmom, ker

NOVOST

Prodajam mali tovorni avto znamke B. M. V. Cena 7000 dinarjev. VILAGOŠ, Murska Sobotla.

Za vse izolacije proti vodi, vlagi in za hitro vezavo cementa

BETONIT

Za vlago nepropustni notranji in zunanji omet

Izolator

BETONIT, kem. izd. Maribor (Zahtevajte navodila.)

Zaloga MURSKA SOBOTA, Aleksandrova c. 19. (pri Fafliku)

vsi znaki kažejo, da smo krizo nekako preboleli. Zato bo treba sedaj čvrsto se okleniti naše stanovske organizacije, ki skrbi za težnje članstva, da v skupnem in složnem delu pripomorejo k uspehom. Kot posebno pridobitev za naš srez, je omenil, da bo v najkrajšem času postavljeno v Murški Soboti Okrožno sodišče. Da se je to doseglo gre v veliki meri zasluga našemu predsedniku vlade g. dr. Stojadinoviču, ki se je za prekmurske razmere posebno živo zanimal in je tudi priznal živo potrebo, po kateri stremijo vsi prekmurski prebivalci, da pride v naše Prekmurje okrožno sodišče. Zato tudi predlaga, da se izreče g. dr. Stojadinoviču iz tega mesta najprisrčnejša zahvala. (Viharno odobravanje).

Prisrčno pozdravljen se je oglasil k besedi zastopnik sreskega načelstva, podnačelnik g. Vrtovšek, ki se je za pozdrave najlepše zahvalil. Čestital je skupščini k tako lepi udeležbi, nakar je v pomembnih besedah navzočim obrazložil nujno potrebo tesnega sodelovanja združenja z obrtno oblastjo, ki kot politična oblast budno pazi in sledi vsem pojavom, ki bi škodovali življenju prebivalstva in razvoju pridobitnega gospodarstva, da stopi tem škodljivim pojavom pravočasno v oči. Zaključil je svoj govor z apelom na složno in disciplinirano delo v organizaciji kot je združenje, ki je edina zastopnica in zagovornica vseh stanovskih težav. (Viharno odobravanje).

Slučajnosti.

Ker se v slučajnostih nihče ni oglasil k besedi je predsednik g. Čebin lepo uspelo zborovanje zaključil, pričemer se je še enkrat zahvalil vsem funkcionarjem in govornikom za moralno pomoč pri sijajnem poteku današnje skupščine.

Predsednik: Zapisnikar:
Overovatelj: